

Hoe uniek is Baarle? (9)

HERMAN JANSSEN

Op onze denkbeeldige ontdekkingsreis langs alle enclaves van deze planeet bewegen wij ons al een tijdje aan de rand van West-Europa. Na een bezoek aan eenentwintig enclaves in elf verschillende landen staat in deze aflevering een bezoek aan Cyprus op de agenda. Op dat eiland bevinden zich vier Cypriotische enclaves, volledig omringd door het grondgebied van... Groot-Brittannië!

Na Sicilië en Sardinië is Cyprus het derde grootste eiland in de Middellandse Zee. Het bevindt zich nabij de kust van Turkije, Syrië en Libanon. Geografisch gezien behoort het tot Azië. Maar omwille van zijn cultuur, geschiedenis, taal en geloof maakt het land deel uit van Europa. In 2004 werd Cyprus lid van de Europese Unie en vier jaar later sloot het bij de eurozone aan. Momenteel worden stappen gezet om tot het Schengengebied toe te treden.

Sinds meer dan tien millennia is Cyprus gekend voor zijn minerale rijkdom, uitstekende wijnen en natuurlijke schoonheid, bestaande uit hoge bergen, vruchtbare valleien en brede stranden. Het eiland is een populaire vakantieplaats voor Europese toeristen. Voor koppeltjes is Cyprus het legendarische geboorteland van Aphrodite, de Griekse godin van de liefde. Vogel-spectators komen er langs voor de diversiteit aan trekvoelsoorten.

Cyprus.
www.nrc.nl

Zonneklopers genieten er van het mediterrane klimaat.

Grieken kwamen vanaf de 4de eeuw voor Christus in Cyprus aan de macht dankzij de veroveringen van Alexander de Grote. Pas eind 16de eeuw kwam daarin verandering. Toen annexeerden Turken het eiland. De Grieken die er woonden, mochten blijven. Maar sindsdien leven Turken en Grieken

Rots van Aphrodite.
<http://womanadvice.ru>

op gespannen voet samen, wat regelmatig tot opstootjes en geweld leidt. Ruwweg vier vijfde van de bevolking is Grieks-Cyprioot en orthodox christen. De resterende Turks-Cyprioten zijn soenitische moslims.

Eind 19de eeuw werd Cyprus door Groot-Brittannië bestuurd, maar de Britten oefenden er geen soevereiniteit uit. Cyprus behoorde tot het Ottomaanse rijk. Dat veranderde toen het Ottomaanse rijk tijdens de Eerste Wereldoorlog de zijde van Duitsland koos. Groot-Brittannië annexeerde daarop het eiland. Als een erfenis van die Britse overheersing is Cyprus nu een van de vier EU-landen waarin voertuigen aan de linkerkant van de weg rijden.

Britse legerbases

In 1925 werd Cyprus een Britse kroonkolonie. Het eiland was wel-

is waar geen onderdeel meer van Groot-Brittannië, maar het kreeg ook geen zelfbestuur. Het kwam rechtstreeks onder de Britse kroon. Pas op 4 juli 1960 werd Cyprus een onafhankelijke republiek. Door de overeenkomsten van Zürich en Londen in 1959 behield het Britse rijk twee militaire bases op het eiland: Akrotiri en Dhekelia, met een gezamenlijke oppervlakte van 254 vierkante kilometer en een populatie van 15.700 Britten en Grieks-Cyprioten. De strategische ligging van deze gebieden aan de oostelijke rand van de Middellandse Zee – dichtbij het Suezkanaal en het Midden-Oosten – is van onschatbare waarde.

Samen beslaan de Britse legerbases drie procent van Cyprus. Naast militaire installaties zoals een vliegveld en afsluisterapparatuur omvatten ze ook woonwijken en landbouwgronden. Zestig procent van de bases is privé-eigendom. Veertig procent wordt gecontroleerd door het Britse ministerie van Defensie, deels als eigendom van de Britse kroon. De Royal Air Force gebruikt de bases o.a. als tussenstation voor vluchten naar het verre oosten en voor de opleiding en training van piloten. Voor alle duidelijkheid: Akrotiri en Dhekelia zijn géén en-

Rood ingekleurde legerbases: Akrotiri (links) en Dhekelia (rechts).
<https://commons.wikimedia.org>

claves. Ze hebben immers een vrije toegang tot de internationale wateren in de Middellandse Zee.

De bases worden beheerd door de bevelhebber van de Britse troepen op Cyprus. Deze wordt officieel benoemd door de Britse koningin op voordracht van de Britse minister van Defensie. De bevelhebber, die alle wetgevende en uitvoerende macht over de basis heeft, legt slechts aan de Britse minister van Defensie verantwoording af. De wetten komen zoveel mogelijk overeen met die van Cyprus en worden door politieagenten van de militaire bases gehandhaafd. Er is een eigen rechtbank met rechters uit Engeland en Wales die langskomen om te oordelen over de delicten die in Akrotiri en Dhekelia gepleegd zijn.

Er zijn militaire brandweer- en reddingsdiensten. Ook is er een eigen ambulancedienst, verbonden aan de militaire medische centra en bereikbaar via het Europese alarmnummer 112. De telefoonnummers in de Britse legerzones worden voorafgegaan door +357, het landnummer van Cyprus. De post is in handen van de *British Forces Post Office* en het onderwijs

valt onder de *Service Children's Education*. Amateurradiostations in de legerbases gebruiken het internationale telecommunicatie voorvoegsel 'ZC4', dat aan Groot-Brittannië is toegewezen. Er zijn ongeveer 52 zendamateurs die op deze manier een licentie hebben. Sinds Grieks-Cyprus op 1 januari 2008 van het Cypriotische pond naar de euro omschakelde, volgden de twee Britse legerbases dat voorbeeld. Ze zijn de enige grondgebieden onder Britse soevereiniteit waar officieel de euro wordt gebruikt. De belangrijkste economische activiteit is de dienstverlening aan het leger. Alle voedsel en goederen worden ingevoerd.

Volgens het verdrag van Londen moet de Britse overheid voor haar legerbases jaarlijks huur betalen aan Cyprus. De gebieden bevinden zich namelijk op zeer aantrekkelijke plaatsen aan de kust, met directe toegang tot de Middellandse Zee. Als gevolg hiervan kunnen de Cyprioten er niet investeren in hun toeristische infrastructuur. Vier jaar lang werd die huur betaald, maar na 1964 stopte dit omdat de Britten beweerden geen garantie te krijgen dat zowel de Turkse als de Griekse gemeenschap evenre-

Brits Tornadoestel op het vliegveld van Akrotiri. www.sigmalive.com

dig ervan zou profiteren. Cyprus probeert het geld dat sindsdien niet betaald is alsnog te vorderen. Schattingen over dit bedrag lopen uiteen van een paar honderdduizend tot 1 miljard euro. Ook heeft Cyprus Akrotiri en Dhekelia een aantal keer voor zich teruggeëist. De Cyprioten willen het grondgebied voor civiele doeleinden gebruiken.

Grieks-Turkse oorlog

Tussen 1960 en 1973 bereikte Cyprus met zijn vrijemarkt economie – gebaseerd op landbouw en handel – een hogere levensstandaard dan de meeste van zijn burens. Op 15 juli 1974 kwam hieraan een einde met een militaire staatsgreep door de Cypriotische Nationale Garde. Doel was de eenmaking met Griekenland. Vijf dagen later bestormden Turkse soldaten het eiland om de Turks-Cyprioten te helpen. Zij veroverden de noordelijke helft van Cyprus, ongeveer 37% van het totale grondgebied. Alle Turks-Cypriotische bewoners vluchtten daarheen en de Grieks-

Vijfenvertig jaar later vragen zij nog altijd waar hun geliefden gebleven zijn. www.pappaspost.com

Cypriotische inwoners werden naar het zuiden verdreven. Veel vluchtelingen vonden een veilig onderkomen in de Britse legerbases. Grieks-Cyprioten verloren grote hoeveelheden land en persoonlijke eigendommen. De enige diepzeehaven in Famagusta en de internationale vlieghaven van Nicosia kwamen eveneens in Turks-Cypriotische handen. Om een militair conflict met Groot-Brittannië te voorkomen, stopte de Turkse opmars vlakbij Dhekelia. Vervolgens riep de 'Turkse Republiek van Noord-Cyprus' zijn onafhankelijkheid uit, echter met weinig inter-

nationaal succes. Dat land wordt alleen door Turkije erkend.

VN-bufferzone

Om conflicten tussen de twee gemeenschappen te voorkomen, werd door de Verenigde Naties van oost naar west over het hele eiland een 180 km lange grensversperring gebouwd. Nog altijd bewaken zo'n 1.100 VN-soldaten deze bufferzone, die op haar breedste punt ruim 7 km bedraagt. In Nicosia, de hoofdstad van beide staten, bedraagt ze amper vier meter. Hier en daar in het niemandsland staan verlaten huizen en lege auto's, alsof de tijd er heeft stilgestaan. Alleen met een geldig paspoort kan je van noord naar zuid (en omgekeerd) reizen.

Kofi Annan. www.africa.com

Geen hereniging

In 2004 legde Kofi Annan – de toenmalige Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties – na ruim twee jaar onderhandelen een plan tot hereniging aan de Turks- en de Grieks-Cypriotische bevolking voor. Beide kampen moesten ermee instemmen, anders zou het plan niet in werking treden.

De Turks-Cyprioten stemden vóór het plan in de hoop van zo een einde te maken aan de internationaal geïsoleerde positie en de eco-

Grensversperring in Nicosia. www.nrc.nl

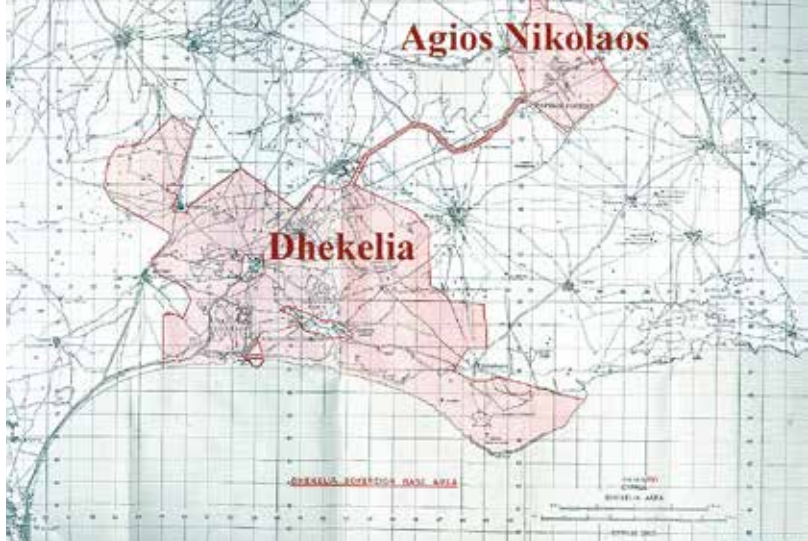
nomische stilstand van Noord-Cyprus. Bij aanvaarding van het plan hoopten zij deel te gaan uitmaken van de Europese Unie en de daarmee gepaard gaande economische voordelen te ontvangen. Ook de Turkse premier Erdogan was voorstander van het plan. Hij hoopte hiermee één van de drempels weg te nemen die Turkije verhinderde om lid van de Europese Unie te worden. Maar de Grieks-Cyprioten stemden massaal tegen. In hun ogen speelde het plan-Annan teveel in het voordeel van de Turks-Cypriotische bevolking. Het Britse voorstel om bij goedkeuring van het plan bijna de helft van het grondgebied van hun legerbases terug te geven, deed hen niet van gedachten veranderen.

Heiligdom van Apollo in Akrotiri.
<http://travelingrockhopper.com>

Akrotiri

Aan het einde van de zeventiger jaren ontstond een controverse omdat de Verenigde Staten de Britse basis van Akrotiri zouden gebruiken om Rusland te bespioneren. Nog altijd is Cyprus voor Groot-Brittannië, de Verenigde Staten en de NAVO een onmisbaar en onvervangbaar centrum voor het leveren van inlichtingen-, communicatie-, radar- en uitzendfaciliteiten. Ook de zendmasten van BBC World Service bevinden zich in Akrotiri.

Eén enkele weg verbind Agios Nikolaos met de rest van Dhekelia.
www.mapsland.com

In juli 2001 braken gewelddadige protesten uit. De lokale bevolking verzette zich tegen de Britse plannen om nieuwe radiomasten te bouwen ter verbetering van de bestaande Britse militaire communicatieposten. Cyprioten beweerden dat die masten een negatief effect op hun gezondheid en op de natuur zouden hebben. Een betwist gezamenlijk gezondheidsonderzoek aan de Universiteit van Bristol meldde in 2005 dat er geen aanwijzingen zijn dat de elektromagnetische velden van de antennes gezondheidsproblemen zouden veroorzaken.

Dhekelia

Dhekelia is met een oppervlakte van 130,8 km² de grootste van de twee Britse legerbases. Zij heeft een hospitaal, een klein vliegveld en een verbijsterende warboel aan grenzen. De militaire basis grenst aan westelijk Grieks-Cyprus, maar ook aan de bufferzone van de Verenigde Naties en het gebied dat door de Turkse strijdkrachten wordt gecontroleerd. Dit is de enige grens

met Turks-Cyprus die niet door VN-troepen wordt bewaakt. Ook grenst de Britse legerbasis aan het oostelijk deel van Grieks-Cyprus, dat hierdoor de facto van het westelijke deel gescheiden is. Tot slot grenst Dhekelia nog aan de Middellandse Zee.

De basis zelf bestaat uit twee delen. Het hoofdgebied Dhekelia Garrison ('garnizoen') wordt door een Britse weg verbonden met Agios Nikolaos ('Sint-Niklaas'). Deze bijna-enclave is voorzien van een elektronisch luisterstation, het grootste dat door de Britse militaire inlichtingendienst in het buitenland wordt beheerd. Het werd kort na de Tweede Wereldoorlog opgericht. Nu staan er schotelantennes van allerlei formaten en een torus antenne ontvangt simultaan berichten van maar liefst 35 satellieten. De Verenigde Staten betalen de helft van de werkingskosten.

Dhekelia komt jaarlijks negatief in het nieuws door de vele honderdduizenden trekvogels die er clandestien worden gevangen. Voor vogels ligt Cyprus op een belang-

rijke migratieroute tussen Afrika en Europa. Meer dan 150 (vaak beschermde) soorten worden in Dhekelia gedood en verkocht als hoofdbestanddeel voor *ambelopoulia*, een delicatessen in lokale restaurants. Naar schatting verdienen georganiseerde misdaadbendes jaarlijks meer dan 15 miljoen euro met de illegale vangsten.

Vier enclaves

Voor deze artikelenreeks over de enclaves is Dhekelia bijzonder interessant omdat er vier Grieks-Cypriotische enclaves in liggen: de dorpen Ormidhia en Xylotymbou en de elektriciteitscentrale van Dhekelia, waarvan het grondgebied door een Britse militaire weg in twee wordt gesneden.

Toen de Britse bases werden opgericht, werden de grenzen zodanig getrokken dat er geen stedelijke gebieden of Cypriotische voorzieningen in kwamen te liggen, maar slechts Britse militaire installaties. Zo ontstonden vier enclaves aan de onderhandelingstafel. In tegenstelling tot de Baarlese enclaves kennen ze dus geen eeuwenlange ontstaanswijze en groei. De vier vernoemde enclaves dateren pas

Vier Cypriotische enclaves: Ormidhia (paars), Xylotymbou (groen), Dhekelia elektriciteitscentrale noord (rood) en zuid (blauw). www.google.com

van de onafhankelijkheid van Cyprus op 4 juli 1960.

Er zijn wel degelijk vier enclaves. Vaak wordt ten onrechte beweerd dat het zuidelijke deel van de elektriciteitscentrale geen enclave zou zijn omdat dit gebied aan de Middellandse Zee grenst. Maar dat klopt niet, want deze kuststrook heeft geen Cypriotische maar Britse territoriale wateren.

De vier Cypriotische enclaves zijn een schoolvoorbeeld van enclaves die zich volledig in een buitenlandse militaire basis bevinden. Dat is op zijn zachtst gezegd eerder ongeacht, maar in de praktijk lijkt het toch mee te vallen. De Britten proberen om niet tussen te komen in interne enclave aangelegenheden. Er is ook geen onderling geruzie over de rijksgrenzen. Beide partijen lijken daarmee een status-quo te accepteren. De rijksgrenzen tussen de legerbasis en de enclaves zijn echter niet duidelijk gemarkeerd. Er staan grenspaaltjes, maar deze zijn meestal moeilijk te vinden. Ze staan verstopt in de bosjes of wegbermen.

Groot-Brittannië garandeert de uitoefening van controles aan de buitengrens van de legerbasis. Hierdoor kunnen mensen die in de enclaves wonen zich zonder grenscontroles naar de legerbasis begeven en omgekeerd. Heel wat

Luisterstation van Agios Nikolaos. <https://en.wikipedia.org>

enclavebewoners werken voor het Britse leger. Zij kunnen ook ongehinderd en zonder formaliteiten van de ene enclave naar de andere rijden. Hetzelfde geldt voor Britse militairen en toeristen. Ook aan de buitengrens van de legerbasissen is maar weinig hinder, waardoor heel wat enclavebewoners in de toeristische centra Larnaca en Paralimni tewerkgesteld zijn. Het ontwikkelen van een eigen toeristische kustinfrastructuur is echter onmogelijk.

Ormidhia

Het enclavedorp Ormidhia, ook Ormidia genoemd, bevindt zich op 15 km van Larnaca (Grieks-Cyprus), 6 km van de VN-bufferzone en 20 km van Famagusta (Turks-Cyprus). De enclave telt ruim 5.000 inwoners, waarvan 30% vluchtelingen die er sinds 1974 verblijven. Lange tijd stond het dorp vol met vluchtelingententjes.

Ormidhia is de grootste Cypriotische enclave en telt 169,4 hectare. De kortste afstand naar het thuisland bedraagt 3,983 km. De enclave ligt langs de snelweg van Paralimni naar Larnaca, die de inwoners een comfortabele toegang tot beide steden biedt. Er is een luchthaven op slechts een paar kilometer afstand. De omringende groene gordel van de legerbasis bezorgt de enclave een parkachtige omgeving, onaangetaast door de intense ontwikkeling elders. Misdad is te verwaarlozen in dit besloten dorp, volledig omringd door een beveiligde militaire basis. De enclavestatus wordt hier dan ook vaak als een verkoopargument uitgespeeld.

Aan de rand van de enclave zijn

Plattegrond van Ormidhia. www.google.com

nieuwe wegen en woonzones aangelegd. De rijksgrens loopt er zelfs door een paar huizen. Door deze werken zijn tal van grenspaaltjes verdwenen. De enclavegrenzen van Ormidhia zijn hierdoor minder goed gemarkeerd dan die van de drie andere enclaves.

Ormidhia ligt in een kleine vallei op ruim een kilometer van de zee en is vernoemd naar de vele baaien. Vanuit de enclave is er een gemakkelijke toegang tot het strand en de kleine vissershaven. Aan de kust is men opnieuw officieel op Engels grondgebied. Daar worden veel grote villa's gebouwd. De inwoners leven vooral van de landbouw, veeteelt, visserij en het toerisme. Ormidhia is beroemd voor zijn granaatappels en boomgaarden. De kerk in het centrum van het dorp

Grenspaal bij de enclavegrens. Links Xylotymbou, rechts Groot-Brittannië. www.public.asu.edu

bevindt zich op de plaats waar in 1901 twee kleinere kerken waren gebouwd. Er is ook een kapel waar Sint-Alamanos heeft geleefd en waar heilig water stroomde. In Ormidhia zijn twee basisscholen. Na hun lagere schoolopleiding studeren de leerlingen verder aan het provinciaal gymnasium in de nabijgelegen enclave Xylotymbou. In het dorp zijn ook supermarkten, kleinere winkels, kiosken, apotheken, een boekhandel, een ziekenhuis, een postkantoor, banken en cafés. Handel en restaurants zijn gericht op een Engelstalig cliënteel, namelijk militairen en toeristen. Er is bijvoorbeeld een typisch Britse pub.

Xylotymbou

Het enclavedorp Xylotymbou bevindt zich 38 km ten zuidoosten van de hoofdstad Nicosia. De kortste afstand naar het thuisland bedraagt 2,114 km. In 2011 telde dit dorp met een oppervlakte van 94,7 hectare exact 3.655 inwoners. Vanuit de kust is Xylotymbou bereikbaar via een chaos van rotsblokken. "Geen grond, geen tuinen, geen boom," schreef de Franse dichter Arthur Rimbaud tussen 1878 en 1879.

In de oudheid behoorde Xylotymbou tot een koninkrijk dat door een

Xylotymbou barst uit zijn voegen. Heel wat huizen staan op Brits grondgebied.
www.google.com

aardbeving en plunderende barbaarse indringers ten onder ging. In de 12de en de 14de eeuw werden kerken gebouwd bij de grotten uit het pre-christelijke tijdperk. Daarna

Grotkerk in Xylotymbou.
www.xylotymbou-cyprus.com

was Xylotymbou opnieuw lange tijd onbewoond, tot 1821. In 1840 stonden er zeven huizen.

Xylotymbou betekent 'houten graf' en verwijst naar een grafvondst in 1882 door antiquiteiten smokkelaar Luigi Palma di Cesnola en de

Amerikaanse consul in Cyprus. Dat graf bevatte prachtig houtsnijwerk met een voorstelling van Aphrodite en Artemis. Op diezelfde plaats werd tussen 1890 en 1900 een kerk ter ere van Sint-Andronicus gebouwd. Allerlei archeologische vondsten uit Xylotymbou worden elders in diverse musea getoond.

In de nasleep van de Tweede Wereldoorlog probeerden duizenden

Interneringkamp in Xylotymbou. www.greeknewsonline.com

overlevenden van de Holocaust de verschrikkingen van nazi-Europa te ontvluchten. Zij begonnen aan een clandestiene reis naar het Britse mandaatgebied Palestina, meestal vanuit Italiaanse havens. In augustus 1946 zette de Britse regering in haar kroonkolonie Cyprus interneringskampen op, bedoeld voor mensen zonder visum. In twee dorpen kwamen in totaal twaalf campings die plaats boden aan meer dan 52.000 mensen. Eén van die dorpen was Xylotymbou. In die interneringskampen werden meer dan 2.000 kinderen geboren. In februari 1949 werden de kampen gesloten.

Centrum van Xylotymbou.
<https://mapio.net>

Nu is Xylotymbou vooral bekend voor zijn vele kleine kerken. Er staan er een tiental! Verder is er een klooster, een kantoor van de

gemeenschapsraad, een lagere en een middelbare school, een bibliotheek en een postkantoor. De meeste inwoners werken in de militaire basis van Dhekelia of bij toeristische diensten in de omgeving. Anderen leven van de landbouw, veeteelt of handel. De plaatselijke voetbalclub speelt in de tweede Cypriotische divisie en heeft een stadion met een capaciteit van duizend toeschouwers.

Dhekelia elektriciteitscentrale (noord)

Het Grieks-Cypriotische grondgebied bij de Dhekelia elektriciteitscentrale is door de plaatselijke bevolking altijd als één enkele enclave beschouwd. Wij volgen de strikte definitie van het volkenrecht en maken er twee enclaves van: noord en zuid. Een 21 tot 50 meter brede zone met daarin een Britse weg snijdt namelijk het gebied in twee. Deze weg, Dhekelia Road of B3, ligt er van bij het ontstaan van de enclaves in 1960.

De oppervlakte van de enclave ten noorden van Dhekelia Road bedraagt 28 hectare. De kortste afstand naar het thuisland is 3,613 km. Deze enclave telt 700 inwoners, waaronder enige werknemers van de Dhekelia elektriciteitscentrale. Op weg naar hun werk steken zij de Britse weg over en passeren daarbij twee keer de rijksgrens.

Van oorsprong is deze enclave een van de vele nederzettingen voor vluchtelingen, opgericht na juli 1974. De enclave wordt daarom ook *EAC Refugee Settlement* genoemd. EAC is de afkorting van *Electricity Authority of Cyprus*. De meeste inwoners zijn afkomstig

De enclaves Dhekelia elektriciteitscentrale noord en zuid. <https://nl.wikiloc.com>

van het nabijgelegen bezette gebied rond Famagusta.

Dhekelia elektriciteitscentrale (zuid)

De enclave ten zuiden van Dhekelia Road is 16,1 hectare groot en is daarmee de kleinste van de Cypriotische enclaves. De minimale afstand naar het thuisland bedraagt 3,617 km. De enclave schijnt niet bewoond te zijn, alhoewel er op satellietbeelden toch enige woningbouw te zien is. Misschien zijn dat kantoorgebouwen?

De eerste elektriciteitscentrale werd hier in het midden van de vijftiger jaren gebouwd. Die is intussen helemaal ontmanteld en tussen 1982 en 1993 vervangen door zes stoom eenheden van elk 60 MW, die zware stookolie verbranden. De

Elektriciteitscentrale van Dhekelia. <https://en.wikipedia.org>

centrale produceert 40% van de noodzakelijke energie in Grieks-Cyprus. Het belang ervan werd in juli 2011 bewezen toen de grootste elektriciteitscentrale van het land, die in Vassiliko staat, zwaar beschadigd werd door de ontploffing van 98 vaten in beslag genomen Iraanse explosieven en andere munities in een nabijgelegen marinebasis. Daarbij vielen dertien doden. Begin april 2012 veroorzaakte een zware panne in de centrale van Dhekelia een grote stroomstoring in heel Grieks-Cyprus.

Voortbestaan van de vier enclaves

Een eerste bedreiging voor het voortbestaan van de Cypriotische enclaves is de onzekere overlevingskans van de Dhekelia legerbasis. Als de Britse troepen zich van het eiland terugtrekken, bestaan er geen enclaves meer. De Grieks-Cypriotische autoriteiten beschouwen Dhekelia als een overblijfsel van een koloniaal systeem uit het verleden. De Grieks-Cypriotische publieke opinie is eveneens negatief. Eind augustus 2013 ontstond zelfs grote ongerustheid. Media-bronnen speculeerden toen dat langeafstandsraketten Cyprus konden treffen als een vergelding voor de Britse betrokkenheid bij militaire interventies tegen de Syrische

regering van Assad. Die raketten konden chemische wapens bevatten. De aanvalsbasisen Akrotiri en Dhekelia brachten de Cypriotische bevolking in de buurt ervan roekeloos in gevaar.

In Groot-Brittannië zorgde dan weer de verkiezing van de linkse Cypriotische president Christofias voor grote ongerustheid in februari 2008. Hij beloofde immers om alle buitenlandse strijdkrachten van het eiland te verwijderen als onderdeel van een toekomstige regeling van het Cypriotische conflict en noemde de Britse aanwezigheid op het eiland een 'koloniale bloedvlek'.

Niet Cyprus maar Groot-Brittannië zal uiteindelijk over de toekomst van Dhekelia en de enclaves beslissen. Het militaire gebied is op basis van een 'verdrag van garantie' opgericht, wat betekent dat beide partijen het eens moeten worden over eventuele wijzigingen. Er is geen andere legale manier. In januari 2010 verscheen een krantenartikel in de Britse pers waarin

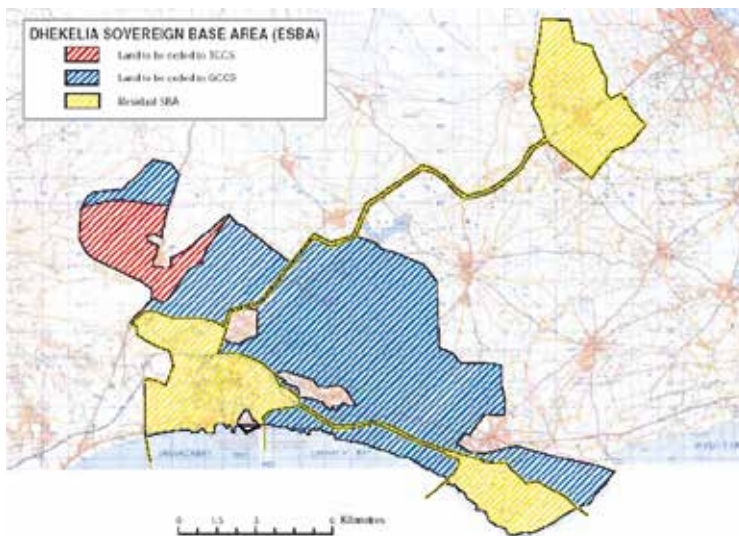
Ook op 15 april 2018 werd voor de legerbasis tegen de NAVO-bombardementen in Syrië gedemonstreerd.
<https://www.ekirikas.com>

werd beweerd dat het Britse Ministerie van Defensie als gevolg van budgettaire beperkingen plannen had opgesteld om het garnizoen uit Dhekelia terug te trekken en het gebruik van Cyprus als halteplaats voor grondtroepen te beëindigen. De Labourregering onder wie het voorstel verscheen, werd vervangen door de regering Cameron en de controversiële plannen verdwenen van tafel: "De legerbasisen van Dhekelia en Akrotiri bevinden zich in een regio van geopolitiek belang en hebben op lange termijn hoge prioriteit voor onze nationale veiligheid." Niets wijst er nog op dat de Britten hun militaire aanwezigheid

op Cyprus zullen heroverwegen.

De eenmaking van Cyprus vormt een tweede, meer reële bedreiging voor twee enclaves.

Mochten beide Cypriotische gemeenschappen in 2004 het zogenaamde plan-Annan hebben aanvaard, dan waren Ormidhia en Xylotymbou geen enclaves meer. Groot-Brittannië was immers bereid om in dat geval 117 vierkante kilometer landbouwgrond terug te geven waardoor die twee enclaves met het thuisland verbonden zouden zijn. Een dergelijk aanbod werd in 2009 hernieuwd, mocht er alsnog een schikking worden bereikt. Er zijn echter nog heel wat twistpunten die een akkoord in de weg staan. Zo moeten de Turks-Cyprioten ongeveer 10% van hun grondgebied afstaan omdat er meer Grieks-Cypriotische inwoners op het eiland zijn. Daar zijn beide groepen het over eens. Maar beide hebben een andere regio op het oog. De Grieks-Cyprioten eisen bovendien de terugtrekking van alle Turkse militairen, wat voor de Turks-Cyprioten onbespreekbaar is. Tot slot moeten de partijen het ook eens worden over de teruggave van alle bezittingen aan de tienduzenden Cyprioten die na de Turkse invasie hun huis zijn ontvlucht. Er is nog werk aan de winkel!

Groot-Brittannië behoudt de gele gebieden, maar is bereid om de blauwe aan de regio Grieks-Cyprus en de rode aan Turks-Cyprus af te staan. <http://geosite.jankrogh.com>

Bronnen:

<http://geosite.jankrogh.com>
<https://en.wikipedia.org>
www.cia.gov
www.hellenicaworld.com
<http://cyprus-mail.com>
www.sbaadministration.org
www.newcyprusmagazine.com
www.cyprusisland.net
www.greeknewsonline.com
www.xylotymbou-cyprus.com
www.howderfamily.com
<http://enclavedoc.tripod.com>
<http://paperroom.ipsa.org>